

**NATIONAL
DEMOCRATIC
INSTITUTE**

KÜRESEL EYLEM PLANI

**KADINLARLA KAZAN
SİYASİ PARTİLERİ
GÜÇLENDİR**

KADINLARLA KAZAN: SİYASİ PARTİLERİ GÜÇLENDİR

Bugün dünya çok değerli bir kaynağı israf etmektedir. Onbinlerce yetenekli kadın uzmanlıklarını kamu hayatında kullanmak için hazır beklemekte ve aynı zamanda da tüm dünyadaki siyasi liderlik konumlarında çok az temsil edilmektedirler.

Siyasi görevler için eşik konumundaki siyasi partiler, kadınların politik sürece tam katılımının artırılmasında anahtar konumdadırlar. Sadece kadın kollarının oluşturulması ya da parti listelerinde kadınların en son sıralarda yer alması siyasi partiler için yeterli değildir; partiler kadınların liderlik rolleri için gerçek yollar geliştirmelidirler.

National Democratic Institute, 9- 10 Aralık 2003 tarihleri arasında 27 ülkenin kadın parti liderlerinden oluşan bir çalışma grubunu, kadınlar için fırsatları arttıracak mekanizmaların siyasi partilerde en iyi nasıl kurulabileceğini belirlemesi için Washington D.C.'de bir araya getirdi. 2003 Küresel Forum, "Kadınlarla Kazan: Siyasi Partileri Güçlendir" adındaki bu toplantı, kadınların ülkelerinin geleceklerinde değişiklik yapmak için geçecekleri köprüleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Forum, kadınlar için daha aktif liderlik rollerini özendirilen siyasi parti yapılarını, aday olma ve eğitim programlarını, başarılı olmuş sosyal yardımlaşma çabalarını, mali kaynak yaratma ve iletişim fırsatlarını ve hükümet politikalarını etkileyecek yolları inceledi. Forum katılımcıları bu çalışmanın sonucunda hem kadınlara hem de siyasi partilere katkı sağlayacak bir "Küresel Eylem Planı" oluşturdu.

Bu yazının devamındaki Küresel Eylem Planı, siyasi partilere odaklanması açısından çok özgündür. Kadınların demokratik süreç içindeki rolü siyasi partilerin reformu, yenilenmesi ve modernizasyonu açısından hayati önem taşımaktadır. Biz, Küresel Eylem Planı'nda belirlendiği gibi, kadınlara liderlik olanaklarının artırılması için gerçek reform adımlarını atmaları konusunda siyasi partileri desteklemekteyiz. Küresel Eylem Planı, siyasi partilere kadınların katılımını özendirici tavsiyelerde bulunarak, kadınların liderliğinin bir öncelik haline gelmesi için bir reform çabasının başlangıcı olabilir. Daha temsilci ve güvenilir organizasyonlar olmayı isteyen siyasi partilere çalışmalarında yardımcı olabilir.

Uluslararası İnsan Hakları Günü olan 10 Aralık günü, eylem planına taraf olan 36 kadın Küresel Eylem Planını başlattılar ve hem ülkelerinde hem de siyasi partilerinde bu Planın ilerlemesi için kararlılıklarını bildirdiler. Umuyoruz ki bu planın basımı ve dağıtılmasıyla plana taraf olanların sayısını arttırabilir ve "Kadınla Kazan" girişiminin ivmesini hızlandırabiliriz.

Siyasi partiler ve sivil organizasyonlar winwithwomendi.org adresine ulaşarak Küresel Eylem Planı'yla olan bağlantılarını teyit edebilirler. Bu önemli çabaya aktif katılımınızı ve ortaklığınızı bekliyoruz.

Madeleine K. Albright
NDI Başkanı

KÜRESEL EYLEM PLANI KADINLARLA KAZAN: SİYASİ PARTİLERİ GÜÇLENDİR

Siyasi parti liderleri olarak, güçlü demokratik gelişmelere ve güçlü siyasi partilere yürekten bağlıyız. Kadınların anlamlı katılımının bu hedeflere ulaşmakta can alıcı rol oynadığına inanmaktayız. Dolayısıyla, siyasi partilerin kadınlar için siyasi olanakları ve liderlik rollerini genişleterek daha kapsayıcı, saydam ve temsilci bir yapıya ulaşmaları gereksinimini teyit ederiz. Siyasi partiler, ortak çıkarları bir araya getiren ve yürütme organlarını bu çıkarları karşılayacak politikalar oluşturmaya yönlendiren özgün organizasyonlardır. Siyasi partiler aynı zamanda geleceğin yöneticileri için önemli bir eğitim merkezi işlevi görürler ve kadının toplumda eşit hak ve olanaklara ulaşmasında hayati rol oynarlar.

Kadınların siyasi katılımı, demokratik gelişme ve siyasi istikrarın ayrılmaz bir parçasıdır. Bir çok siyasi parti, kadınların seçmen, parti lideri, aktivist ve aday olarak rollerini güçlendirmek için çok çaba sarf etmektedir. Ancak, yine de bu alanda eşitliği yakalamak için küresel bazda yapılması gereken çok iş bulunmaktadır. Kadınlar bir çok ülke ve siyasi partide, hala daha büyük ölçüde karar alma sürecinin dışında bırakılmaktadır. Kuveyt, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde kadınların hala daha oy verme ve aday olma hakkı bulunmamaktadır. Kadınlar dünya nüfusunun yüzde 52'sini oluşturmalarına rağmen, dünya genelinde ulusal hükümetlerdeki oranları yüzde 15.2'dir.

Siyasi parti liderleri olarak, kadınların tam katılımı ile ilgili olarak karşı karşıya kaldıkları engelleri belirlemek için kendi partilerimiz içinde çalışmaya kararlıyız. Partilerimiz, kadın seçmenlere ulaşmak, kadınları parti liderleri, aktivistler ve aday olarak eğitmek, kadın adaylara gereken kaynakları sağlamak ve benzer konumdaki erkek ve kadın adayları eş muameleye tabii tutmak için hali hazırda harcadıkları çabayı devam ettirmelidirler.

Kadın katılımındaki artış, aynı zamanda yolsuzlukla mücadele ve siyasi istikrarın artması açısından da hayati rol oynamaktadır. Bu konuda yapılan son araştırmalar göstermektedir ki, kadının toplumsal hayata ve siyasete katılımı arttıkça, yolsuzluk da azalmaktadır. Kadınların siyasi hayata katılımı - seçmen, politik parti lideri ya da hükümet yetkilisi olarak - arttıkça, toplumsal politikalar daha çok kadın bakış açısını yansıtır hale gelecektir.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ve Birleşmiş Milletler Pekin Eylem Platformunu, siyasi ve toplumsal hayatta eşit davranımlar için çağrıda bulunduğu ve aynı zamanda kadın ve erkek arasındaki eşitlikle ilgili olarak uluslararası standartlar belirlediği için desteklemekteyiz.

Tam katılımın önündeki engellere dair yapılanları tartışırken aşağıdaki konulara eğileceğiz:

1 Kadın hareketi ve adaylığı da dahil olmak üzere, kadınların siyasi katılımına dair kısıtlamaları kaldırmak.

- Kadınların siyasi katılımını geliştirmek üzere alınmış olan geçici tedbirler dışında, oy verme ve seçimlere katılmaya dair kadın ve erkeklere eşit bir şekilde uygulanmayan bütün sınırlamaları kaldırmak.
Kadın seçmen ve adayların maruz kaldığı şiddet ve tacize karşı tolerans tanımayan bir politika oluşturmak.
- Tehdit edilmeleri durumunda kadın politikacıların ve ailelerinin korunabileceği güvenli ortamlar yaratarak, kadın siyasi parti aktivistlerinin, adaylarının ve seçilmiş görevlilerinin fiziksel güvenliğini sağlamak.
- Politikada görünür hale gelen ya da bir konumda çalışmaya başlayan kadınları korumak ve desteklemek için mekanizmalar yaratmak.
Kadınlara, kendilerinin ya da ailelerinin maruz kalabileceği medya suçlamalarına karşı yanıt verebilmelerini sağlamak için eğitim vermek. Bu tür olaylarda hemen yanıt verebilmek için bilgi ağlarını oluşturmak.

2

Ulusal ve yerel düzeyde seçilmiş kadın sayısını arttırmak.

- Kadın adayların terfilerini siyasi partilerin resmi politikasına dahil etmek. Kadın adayları işe alacak, eğitecek ve destekleyecek stratejik planlar hazırlayarak kadınları bölgesel, yerel ve ulusal düzeyde aday olmaları için cesaretlendirmek.
- Hem şehir hem de taşrada kamu görevleri için adaylıklarını koyacak kadın adayları toplamak.
- Parti listelerinde kadın adayları daha üst sıralardan göstermek ve kadın adayları seçilebilecekleri bölgelerden aday göstermek de dahil olmak üzere, kadın aday ve seçilmişlerin konumlarının yükseltilmesi için uygun mekanizmaları gözden geçirmek. Kotalar, kadınların özellikle siyasi sistem dışında bırakıldıkları ortamlarda önemli rol oynayabilirler.
- Kadın adaylara anlamlı finansal desteğin sağlanmasına uğraşmak. Seçilme şansları açısından benzer noktalarda olan kadın ve erkek adaylar, parti kaynaklarına eşit ulaşma konumuna sahip olmalıdırlar.
- Politika geliştirme, tartışma teknikleri, bilgi ağları, savunuculuk, topluluk önünde konuşma, liderlik, medya, tabandan gelen örgütler, stratejik planlama, özgüven geliştirme ve finansal kaynak sağlama gibi konularda kadın ihtiyaçlarını hedefleyen özel kampanya eğitimleri sağlamak. Kadınların daha anlaşılır, özgüvenli olmalarını ve daha iyi hazırlanmalarını sağlayacak medya ve mesaj eğitimleri vermek.
- Seçilmiş ya da atanmış kadınları içerecek bir veri bankası oluşturmak.
- Geleneksel olarak erkeklerin daha baskın oldukları bütçeleme ve dış ilişkiler gibi alanlarda politikalarla ilgili olarak daha donanımlı olmaları için kadın adaylara destek olmak.
- Kadın adaylar, yeni seçilmişler ve bu konuya ilgi duyan kadınlar için, ulusal ve uluslararası bağlamda üst düzey kadın modellerini aktaracak danışmanlık(mentoring) programları oluşturmak. Özellikle parti içi ve dışında kadın

temsilini özendirme konusunda, kadın liderlere danışmanlık yapılması için kadın ve erkekleri cesaretlendirmek.

- Siyasi geçiş, barış süreçleri, seçim reform süreçleri vb. gibi konularda kadın temsilini arttıracak olanakları göz önünde bulundurmak. Kadın liderler reformları özendirmek için bu olanaklardan faydalanmalıdırlar.
- Uygun olan yerlerde, uluslararası araçlar ve konvansiyonları kadın temsili ve katılımını arttırmak konusunda iç destek sağlamak için kullanmak.
- Kadın temsilini özendirecek savunuculuk kampanyaları konusunda sivil toplum örgütleriyle güçlü ilişkiler kurmak.
- Kadınların politikada ve yönetişimde önemlerine dair gazetecileri eğitmek.
- Kadın adaylara, geleneksel olmayan ve yaratıcı iletişim yöntemleri konusunda destek olmak. Bu destek, özellikle medyaya ulaşmakta yapısal sorunlarla karşılaştıklarında – örneğin devlet tarafından işletilen medya araçları gibi - etkili olacaktır.
- Kadın adayların, partileri dışında eğitim almaları çabalarına destek olmak ve onların değerlerini paylaşan ve mesajlarını iletmekte onlara destek olabilecek kuruluşları belirlemek.

3

Siyasi partilerin kadınları liderlik açısından anlamlı noktalarda belirli oranlarda tutmasını sağlamak.

- Kadınların partilerde ve parti içi karar alma mekanizmalarında liderlik pozisyonlarında belirli bir çeşitlilikte temsil edilmelerini sağlamak.
- Kadınların siyasi partilerdeki temsilini kritik % 30 düzeyinde tutmayı özendirecek savunuculuk planları geliştirmek. Kadınların parti listelerinde seçilebilecekleri pozisyonlarda yer almalarını sağlamak ve partilerinin liderlik pozisyonlarında ve karar alma mekanizmalarında temsil edilmelerini sağlamak.

- Cinsiyet ayrımcılığı meselesini parti platformlarında ve parti manifestosunda dile getirmek. Kadın seçmenlerin öncelikleri ve düşüncelerine dair konuları tartışmak için, hem kadın hem de erkek parti liderleriyle birlikte çalışmak.
- Kadınların politik liderlik konularına dahil edilmelerinin önemi konusunda parti üyelerini eğitmek.
- Kadın ve erkek eşitliği açısından parti tüzüklerini inceleyecek bir eşit fırsat komitesi (hem izleme hem de uygulama organı olarak) kurmak. Kadın ve erkekler bu komitede eşit oranda temsil edilmelidirler.
- Kadınların partide tüm noktalarda katılımını arttırmak için, belli ve üzerinde uzlaşmış bir zaman diliminde iç kotaları dikkate almak.
- Parti tüzüklerinde demokratik ve saydam kuralları kabul etmek ve bunların uygulanmasını sağlamak. Açık ve anlaşılır aday belirleme kriterlerini oluşturmak için, aday belirleme sürecinde saydamlığı özendirmek.
- Parti platformu ve manifestosunun her noktasına kadın meselelerini dahil etmek.
- Kadınların parti politikaları, parti liderlik seçimi ve adaylık seçimlerine katkıda bulunmalarına zemin sağlayan kadın parti kollarına, ya da komisyonlarına eğitim ve mali destek sağlamak. Bu parti kolları, partilerde göstermelik kadın temsilini sağlayan yapılar olarak davranmaktan çok, kadınlara kadın meselesiyle ilgili konuları, bilgi ağları, danışma araçları konularını tartışmalarını, politika oluşturmalarını ve savunuculuk yeteneklerini geliştirmelerini sağlayacak olanaklar sunmalıdır.
- Seçim sistemlerini ve yasama prosedürlerini analiz etme ve bunların kadınların siyasi katılımı üzerindeki etkilerini anlamak. Anayasal, yasal ve düzenleyici reformlar aracılığıyla kadınların önlerindeki engelleri belirleyecek planlar geliştirmek.
- Kadın parti adayları ve parti liderleri arasındaki işbirliğini güçlendirerek kadınların siyasi saygınlığını ve politikada var olma kabiliyetlerini geliştirmeye çalışmak.
- Parti platformlarında kadınlar için ve kadınlarla ilgili mesajlar oluşturulmasını sağlayarak kadınlara seçmenlerin ulaşmasını sağlamak. Parti merkezinde kadın seçmene ulaşma girişimlerine dair dokümanların bulundurulacağı bir bilgi bankası oluşturmak.
- Uluslararası parti kuruluşlarının üye partilerin kadın parti aktivistlerini, aday ve seçilmiş görevlilerini arttırmak için çağrıda bulunmalarını sağlamak.
- Kadın parti üyelerinin, adaylarının ve seçilmiş görevlilerinin, radyo, basın ve televizyon gibi geleneksel medya araçlarına ulaşmalarını desteklemek. Kadın politikacılarla muhabirler özellikle de kadın muhabirler arasındaki ilişkilerde kolaylaştırıcı rolü üstlenmek.
- Kadınların ihtiyaçlarını karşılamak için partiler ve hükümetteki teknolojiyi kullanmak ve onları hükümet politikaları ve programları konusunda bilgilendirmek.

4

Hükümetlerin, kadın ve erkek eşitliğini önemseyen yasaların çıkması ve bu konuda bakanlık, çeşitli kurum ve kuruluşların kurulması için çaba sarf etmesini sağlamak.

- Kadınların bakanlar kurulu ve diğer üst düzey noktalara atanması için çalışmak. Kadınları üst düzey hükümet konumları için politika uzmanlığıyla ilişkilendirmek ve.
- Hükümette liderlik yapılarındaki kadınları tanıtmak.
- Kadınları hükümet görevlerinde çalışmalarını için cesaretlendirmek, ve sivil servis, bakanlıklar ve hükümet kuruluşlarında çalışan kadınları desteklemek.
- Yasama organlarında meseleler üzerinde çalışacak kadın kuzaları kurmak ve parti saflarında kadın koalisyonları oluşturmak.
- Kadınların hükümet görevlerinde çalışmalarını ve terfilerini engelleyen her türlü ayrımcılığı yasaklayacak, kadının tam eşitliğini ortaya koyan yasaları özendirmek.
- Kadınların ihtiyaçlarını gözeterek yasa önerileri ve eylem planları geliştirecek kadın ofislerini

tüm departman, bakanlık ya da kuruluşlarda kurmak, desteklemek ve bunlara mali kaynak sağlamak. Hükümet kuruluşlarının kadın konusuna odaklanmış girişimleri özendirilmesi için gerekli kaynaklarla donatılmasını sağlayacak ulusal bütçeleme mekanizmaları geliştirmek.

- Yerel ve ulusal düzeyde kadınların kamu görevlerine katılımına dair bilgileri takip etmek ve bu bilgileri dağıtmak (örneğin kamu görevlerinde çalışan kadın sayısına dair belgeler gibi). Bu bilgileri saklayacak bir kamu kurum ya da kuruluşu belirlemek ve istatistikleri geliştirmek için her yıl eyleme geçmek. Hükümetler bu konuda sivil toplum örgütlerinin bağımsız değerlendirmelerine duyarlı olmalıdır.
- Kadın bakanların görevlerini çeşitlendirmek ve sadece sosyal meselelerle sınırlı kalmalarını engellemek.
- Liderlik eğitimleri de dahil olmak üzere, kadınları hükümet temsilcileri olarak rollerinin gereğini yerine getirmeleri için eğitim programları geliştirmek.
- Medya ve diğer sivil eğitim araçları vasıtasıyla, vatandaşları kadının hükümet hizmetinde yer almasının önemi konusunda eğitmek.
- Kadınların hükümet kurumlarında çalışmalarını destekleyecek bir şekilde çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve aile bakımının sağlanmasına dair yasalar oluşturmak.
- Kadın liderlerin eğitilmesi ve yasal girişimler için koalisyonlar oluşturulmasında sivil toplum örgütleriyle ortaklıklar kurmak.
- Kadın ve erkekler arasında bilgisayar kullanımına dair bilgileri ölçecek mekanizmaları kurmak.

Siyasi parti liderleri olarak, kadın katılımının artırılması için savunuculuk çalışmalarımıza devam edeceğiz, kadınların katılımı önündeki her türlü engelin kaldırılması konusunda partimizin mümkün olan her şeyi yapmasını sağlamak için kadın erkek fark etmeksizin diğer parti liderleriyle çalışacağız.

EYLEM PLANINDA İMZASI BULUNANLAR

Madeleine K. Albright, Küresel Forum Ev Sahibi, Amerikan eski Dışışleri Bakanı ve Ulusal Demokratik Enstitü Başkanı (Amerika)

Nazma Akhtar, Avami İttifakı'nın Merkezi Mahila Jubo İttifakı Kurucusu (Bangladeş)

Zainab Bangura, İlerleme Hareketi'nin Kurucusu ve Başkanı, Başkanlık Eski Adayı (Siera Leone)

Aicha Belhadjar, Barışçıl bir Toplum Hareketi Kadın ve Aile İşlerinden Sorumlu Ulusal Sekreteri (Cezayir)

Soumaia Benkhaldoun, Temsilciler Meclisi Üyesi (Fas)

Winnie Byanyima, Ulusal Meclis Üyesi (Uganda)

Maria Eugenia Campos, Yönetişim Bakanlığı Danışmanı (Meksika)

Indranie Chandarpal, Ulusal Meclis Üyesi ve Demokratik Girişim için Ulusal Kongre Başkan Yardımcısı (Mali)

Téninké Dioubaté, Cumhuriyetçi Güçler Birliği Ulusal İcra Komitesi Üyesi (Gine)

Gefarina Djohan, Ulusal Uyanış Partisi Genel Sekreter Yardımcısı (Endonezya)

Geraldine A. Ferraro, Kongre eski Üyesi, Başkan Yardımcısı eski Adayı (Amerika)

Lourdes Flores Nano, Uluslararası Hıristiyan Demokrat ve Halkçı Partiler Başkan Yardımcısı, Hıristiyan Halk Partisi Başkanı, Ulusal Birlik İttifakı eski Başkanı ve Başkanlık eski Adayı (Peru)

Sarita Giri, Politika'da Kadın Merkezi Başkanı, Nepal Sadbhavana Partisi Merkez Komitesi Sözcüsü (Nepal)

Slavica Grkovska, Meclis Üyesi, Sosyal Demokratik Birliği Merkez Komitesi Üyesi (Makedonya)

Temi Harriman, Temsilciler Meclisi Üyesi (Nijerya)

Julissa Hernandez, Hükümetin Sivil Toplum İlişkileri Departmanı Koordinatörü (Dominik Cumhuriyeti)

Tolekan Ismailova, Demokratik Gelişme Vakfı Yöneticisi, Yolsuzluğa Karşı Sivil Toplum Yöneticisi (Kırgızistan)

Aminata Faye Kassé, Senegal Kadın Konseyi Başkanı (Senegal)

Farida Khanom, Bangladeş Milliyetçi Partisi Kız Öğrenci İşlerinden Sorumlu Sekreter (Bangladeş)

Dwi Ria Latifa, Temsilciler Meclisi Üyesi (Endonezya)

Karolina Leakovic, Halka İlişkiler Sekreteri ve Sosyal Demokratik Parti Kadın Forumu Genel Sekreteri (Hırvatistan)

Maria Leissner, İsveç Guatemala Büyükelçisi (İsveç)

Supatra Masdit, Politikada Asya Pasifik Kadınları Merkezi Başkanı (Tayland)

Audrey McLaughlin, Eski milletvekili, Yeni Demokratik Parti eski Lideri (Kanada)

Beatriz Merino Lucero, Başbakan (Peru)

Samia Moualfi, Milletvekili ve Ulusal Özgürlük Cephesi Merkez Komite Üyesi (Cezayir)

Annemie Neyts-Uyttebroeck, Devlet Bakanı, Milletvekili ve Uluslar arası Liberal Başkanı (Belçika)

Cynthia Ximena Prado Quiroga, Yeni Cumhuriyetçi Güç Toplumsal Cinsiyet Sekreteri (Bolivya)

Kane Nana Sanou, Afrika Özgürlük, Rönesans ve Bütünlük Hareketi Dış İlişkiler Sekreteri (Mali)

Tioulong Saumura, Milletvekili (Kamboçya)

Mu Sochua, Kadın Bakanı ve FUNCINPEC Genel Sekreter Yardımcısı (Kamboçya)

Alice Sumani, Toplum Hizmetleri ve Toplumsal Cinsiyet Bakanı, Milletvekili (Malavi)

Fauzia Wahab, Milletvekili, Pakistan halkçı Parti İnsan Hakları Hücreleri Genel Koordinatörü (Pakistan)

Jeanne Claude Wilkinson, Milletvekili (Gine)

Chitra Lekha Yadav, Temsilciler Meclisi Başkan Yardımcısı (Nepal)